

Кропивко Владислав Андрійович

магістр

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-335-7-8>

ОСНОВИ ФОНДІВ ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ

Сучасні процеси реформування системи соціального захисту в Україні, оптимізації мережі бюджетних установ, децентралізації фінансових ресурсів зумовлюють необхідність пошуку ефективних шляхів забезпечення фінансової стабільності фондів обов'язкового державного соціального страхування. Адже саме вони є базовою ланкою соціального забезпечення громадян на випадок настання основних страхових ризиків: хвороби, втрати працездатності, безробіття, старості тощо. Водночас наявні диспропорції у формуванні та витрачанні коштів фондами, недосконалість фінансового контролю за їх діяльністю знижують ефективність соціального страхування та потребують наукового обґрунтування шляхів вдосконалення.

В роботі Ковтуненко О.В. де автор представив більш широкий погляд на соціальне страхування в Україні. Він досліджує сучасні проблеми і можливі напрямки розвитку соціальної політики на основі теорії та практичних аспектів. У праці Гусева Л.В., Латипов Д.Р. розглядаються проблеми та перспективи соціального страхування в Україні у 2019 році та аналіз сучасного стану соціальної політики та можливі шляхи подолання існуючих проблем. В роботі авторів Ковальчук О., Журавльова О. проаналізовано виклики та можливості розвитку соціального страхування в Україні у 2022 році, де розглянуто аспекти, які впливають на ефективність соціальної політики.

Фонди соціального страхування – це державні або недержавні органи, які здійснюють заходи соціального захисту населення шляхом надання матеріальної допомоги, компенсації та інших соціальних гарантій на випадок настання непередбачених обставин.

Фонди соціального страхування громадян надзвичайно важливу роль у системі соціального захисту населення України. Вони забезпечують фінансовий захист та соціальні гарантії застрахованих осіб на випадок встановлення страхових подій, що дозволяють компенсувати втрату заробітку, фінансувати лікування та реабілітацію, отримувати матеріальну допомогу у складних життєвих ситуаціях.

В Україні функціонує розгалужена система державних фондів соціального страхування, до якої входять Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворюваннях, Фонд соціального страхування на випадок безробіття. Крім того, діють фонди недержавного соціального страхування.

Фонди соціального страхування в Україні функціонують на основі принципів загальнообов'язковості, пропорційності, страхового та соціального характеру, ефективності. Ці принципи закріплені у відповідному законодавстві та до міжнародних стандартів соціального забезпечення.

Правові та організаційні засади функціонування системи соціального страхування згідно Конституції України, Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», Закони про окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування та інші нормативно-правові акти.

Залежить на певні проблеми, фонди соціального страхування в Україні в цілому успішно виконують функції соціального захисту населення. Для їх підвищення ефективності необхідно вдосконалювати механізми використання коштів, запроваджувати сучасні інформаційні технології, удосконалювати нормативно-правову базу. Подальший розвиток системи соціального страхування

має бути одним із пріоритетів державної політики у сфері соціального захисту.

Фонди соціального страхування гравців мають важливу роль у забезпеченні соціального захисту населення та потребують подальшого розвитку і вдосконалення.

Населення України отримує наступний пакет переваг від фондів соціального страхування:

– Фінансовий захист у складних життєвих ситуаціях. Громадяни підтримують матеріальну підтримку при хворобах, хворобах та пологах, нещасних випадках, втраті роботи тощо. Це дозволяє уникнути різкого падіння рівня життя.

– Доступ до медичних послуг. За кошти коштів фінансується медичне обслуговування та лікування застрахованих осіб.

– Реабілітація та компенсація у разі травми. Фонд від нещасних випадків фінансує відновлення здоров'я потерпілих на виробництві та виплачує компенсацію.

– Пенсійне забезпечення. Кошти фондів використовують для виплати пенсії за віком, інвалідністю, у разі втрати годувальника тощо.

– Профілактика захворювань. Фонди фінансують програми медичної профілактики та раннє виявлення для запобігання важким захворюванням.

– Соціальна стабільність та захищеність. Наявність системи соцстрахування знижує соціальну напруженість у суспільстві.

Отже, загалом фонди соціального страхування співробітництва мають дуже важливу роль у забезпеченні гідного рівня життя та соціального захисту населення України.

Література:

1. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

3. Закон України «Про соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/412/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про зайнятість населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
5. Постанови Кабінету Міністрів України з питань соціального страхування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1323-2022-%D0%BF#Text>
6. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/fond-sotsialnoho-strakhuvannia-ukrainy-zavershyv-peredachu-sprav-poterpilykh-do-pensiinoho-fondu>
8. Guseva L.V., Latypov D.R. Social security in Ukraine: problems and perspectives. *Social Policy & Administration*. 2019. № 53(2). P. 230–244.
9. Kovalchuk O., Zhuravleva O. The development of social security in Ukraine: challenges and opportunities. *Journal of Social Policy Studies*. 2022. № 20(1). P. 163-177.
10. Mykhailyna O., Tkachenko O. The impact of the COVID-19 pandemic on social security in Ukraine. *International Journal of Social Security*. 2023. № 26(1). P. 1–12.
11. International Labour Organization. Social security statistics. Geneva, 2022. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@soc_sec/documents/publication/wcms_817572.pdf
12. Ковтуненко О.В. Соціальне страхування: сучасні проблеми та перспективи розвитку. Київ : КНЕУ, 2017.
13. Павленко Н.М. Соціальне страхування: теоретичні та практичні аспекти. Київ : ТОВ «Видавництво АСК», 2015.
14. European Union. URL: <https://ec.europa.eu/>
15. Фонд соціального страхування України. URL: <http://surl.li/tqyb>
16. Розвиток державних фондів соціального страхування. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2863510-rozvitok-derzavnih-fondiv-socialnogo-strahuvanna-problemi-ta-perspektivi.html>
17. Фонди державного соціального страхування та їх розвиток в Україні. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/fondi-derzhavnogo-socialnogo-strahu/>
18. Social insurance. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-hanoi/documents/publication/wcms_428970.pdf
19. Кнейслер О.В., Вацлавський О.І., Федорович І.М. «Страхування» : методичні вказівки для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/>

bitstream/316497/41032/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf

20. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси : навчальний посібник.
URL: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/3186/1/Finansu.pdf>

21. Силабус Соціальне страхування 2023. URL: <https://dspace.duet.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/89/1/соціальне%20страхування%20EI0722CSOCS.pdf>

22. Робоча програма навчальної дисципліни ППП 2.1.08 Соціальне страхування. URL: <https://fspu.udru.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Соціальне-страхування-IV-курс.pdf>